

Paddestoelencursus

Kees Verweij



Grote parasolzwam

In de laatste Strandloper is al een voorproefje gegeven van hetgeen u tijdens deze cursus te wachten staat.

De theorie-avond vindt plaats op maandagavond 4 september a.s. in het Jan Verwey Natuurcentrum en begint om 20.00 uur.

Allereerst zal worden verteld, wat een paddestoel eigenlijk is en hoe en waar zij groeien. Dan zal in het kort worden ingegaan op de verschillende kenmerken en op de wijze, waarop zijn behoorlijk uit elkaar te houden zijn. Dit valt niet altijd mee en dit zult u tijdens deze korte cursus wel merken. Daarom, is het van belang, dat men al de

voornaamste families kan herkennen. Soms moet men hiervoor de microscoop gebruiken om bijvoorbeeld de kleine sporen te kunnen zien. Kleur en vorm van sporen zijn nl. ook een belangrijk determinatiekenmerk. Er zullen tijdens deze cursus ook enkele microscopen aanwezig zijn. Naast deze aspecten zullen nog andere eigenschappen van de paddestoelen ter sprake komen zoals de mate van giftigheid, de voedingswaarde, de geneeskrachtige waarde en de rol die paddestoelen hebben gespeeld in volksgeloof en folklore.

Aan de hand van dia-opnamen zullen de nodige voorbeelden worden getoond en het is de bedoeling, dat ook u aan de hand van een tabel een of meer paddestoelen op naam kunt brengen.

We gaan ook naar buiten, want paddestoelen moet u kunnen zien op de plaats waar zij groeien. Dan kunnen zij ons veel meer over hun eigenschappen vertellen. De volgende excursies zijn gepland:

- zaterdagmorgen 9 september a.s. om 09.00 uur op het landgoed Nieuw-Leeuwenhorst;
- zaterdagmorgen 23 september om 09.00 uur vanaf ingang Het Panneland van de Amsterdamse Waterleidingduinen te Vogelenzang.

Heeft u belangstelling voor deze cursus dan kunt u zich opgeven bij Kees Verweij, Vinkenlaan 23, 2201 BR Noordwijk, tel. 01719-12219, graag voor 1 augustus.

Vogels en andere familieleden in Zuid-Afrika

Koene Vegter

Toen mijn broer Wobbe 19 jaar geleden met zijn gezin naar Zuid-Afrika vertrok omdat het daar allemaal beter zou zijn, was mijn moeder de enige die af en toe nog op bezoek ging, maar dat veranderde allemaal met de vrijlating en later tot presidentsverkiezing van Nelson Mandela. Sindsdien ben ik al twee keer voor korte tijd naar dit mooie land geweest, eind 91 naar Johannesburg en toen de baas van mijn broer de goedheid had zijn business zo'n 1500 km verderop naar Kaapstad te verplaatsen, in maart 95 naar deze omgeving. Behalve voor familiebezoek, genieten van zon en natuur, is dit land ook een uitstekende gelegenheid om met wijnen en vogels kennis te maken, waarmee een oude en een nieuwe hobby voor mij fraai te combineren zijn.

In '91 bezochten wij onder meer het Kruger Wildpark en hoewel mijn vogelliefde toen nog pril was, herinner ik mij nog goed de vele fraaie gekleurde en vaak onbekende vogels.

De roofvogels namen toen al een bijzondere plek bij mij in en wij zagen diverse aasvogels en arenden, waaronder een roofbregekop, een visarend, een geelbekwou, een swartsperwer, een sekretarisvogel, waarvan ik later tot mijn verrassing las dat hij tot de roofvogelcategorie behoorde, en de berghaan of bateleur, een aparte en fraai gekleurde arend, die alleen hier te zien is.

Gelukkig hoefde ik dit niet allemaal zelf met kijker en boek te determineren, maar kon ik dankbaar gebruik maken van mijn vogelneven Onne en Rinse, beide opgeleid in de biologie, die meestal aan een korte flits of geluidsfild al voldoende

hadden om tot een onmiskenbare naam te komen, waar mijn broer en ik nog bleven steken in: weer een 'elbieo', ofwel little brown object.

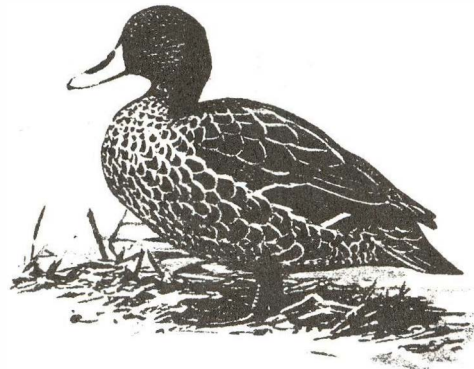
Bij mijn recente bezoek was ik de nodige ervaring en een enkele excursie van de vogelclub Noordwijk rijker en tevens gewapend met de prachtige Swarovski 7x42, waar ik mij na lang aarzelen in de Vogelbeschermingswinkel in Zeist toe had laten verleiden. Ik begon maar gelijk met het zelf aanschaffen van de mooi uitgevoerde vogelgids Sasol Birds of Southern Africa van Ian Sinclair en illustraties van Peter Hayman. En omdat de rand in Zuid-Afrika zelfs met Nederlandse guldens gekocht geen 53 maar slechts 44 cent doet, deed ik er meteen maar een Birds of prey bij.

En nu op zoek. Roofvogels heb ik niet zo veel gezien, maar wel enkele fraaie. Een bruinjakalsvogel en een kransvalk op weg naar Kaappunt langs de prachtig in de bergen uitgesneden kustweg Chapmans peak road. Op weg naar de Stellenbosse wijnstates een blouvalk spiedend op een telefoonpaal gezeten. En 's ochtends tijdens het joggen tussen Tafelberg en Stellenbosse bergen een witkruispaddavreter (kiekendief), langzaam flappend en glijdend over de N1 richting Kaapstad, op zoek naar prooi waarschijnlijk.

Je hoeft echter niet on the road te zijn, want ook relaxend in de tuin komt er veel moois naar je toe. Met kijker, gids en koel drank onder handbereik kwam ik zo tot het gewone mossie en gewone kwikkie, de gevlekte muisvogel, de hogevelskaapwagter, het oranjeborssuikerbekkie (in het engels toepasselijk sunbird genoemd), Kaapse glasogie, huisswagel, witborskraai en Kaapse wever en een kleine wandeling breidt dit nog uit met Jan Groentjie, fiskaallaksmen, bosluivogel, tarentaal en hadeda ibis. Ik houd het maar op de Zuidafrikaanse namen, die zijn aardiger dan de Engelse en soms kun je er de Nederlandse vogel nog in terugvinden.

Een speciaal vogelgebied bezochten wij nog: het Rondevlei Natuurreservaat, een groot vlei of meer omringd door lage kustduinen, begroeid met het hier karakteristieke fijnbos, ten zuiden van Kaapstad tegen de Valsbaai aan gelegen. Verkijkers en goeie stapskoene is noodzakelijk, zo wordt ons aangeraden. Nu dat was geen probleem. We hadden zelfs een jack aan, een voor Zuidafrikaners vrij onbekend artikel, want het woei fris deze ochtend in een verder heerlijk zomerse tijd (25-30 graden). Naast de neusgaten van enkele seekoeie konden wij een flink aantal vogels bewonderen. Weliswaar geen 225, als totale vogellijst opgetekend sinds 1952, maar toch zeker 25. Hele vluchten wit pelikanen, die aan komen zeilen over het water en middenin op een zandbank landen, vergezeld van lepelaars en

trekduikers (aalscholvers), fouragerende rooipootelsies en bontelsies (u begrijpt het al: kluten), bonte kieviten en kleine strandlopers (die zien er tenminste net zo uit als op Noordwijk). Kaapse fisant, klein witreier, grootkoningriethaan, swartrugmeeu, geelbekeend en rooibeksyste: de kern is bekend, maar de verpakking net weer anders en vaak kleuriger dan in het Hollandse.



Geelbekeend

Ook op andere punten zien wij nog diverse vogels: op de bloedhete Tafelberg de withalskraai of Kaapse raaf, bij Kaappunt de alom aanwezige rooivlerkspreu -let op want ze jatten het eten uit je handen- en enige brilprikke wijnen (inderdaad: pinguïns) en zomaar van Indische naar Atlantische oceaant overvliegend een groepje reuzenelsies, soort witte albatros. In de fraaie Kirstenboschtuinen, naast het Grote Schuurziekenhuis in Kaapstad, ontmoeten wij behalve een dame die vertwijfeld naar haar hondje zoekt, een Kaapse suikervogel, de grasvogel, een klein rooibors-suikerbekkie en een Kaapse bosbontrokkie. Flitsende vogels tussen flitsende bloemen en veel groen aan de voet van de Tafelberg.

Tot slot in de kale maar o zo prachtige kleine Karoo, behalve het Karoolangstertjie ook nog de volstruis. Deze hybride kan door de vaak arme boer in dit uitgestrekte gebied eenvoudig tot biefstuk opgefokt worden.

In totaal kwamen wij zo'n 60 soorten in 12 dagen tegen. Daar blijft dus nog heel wat te doen over, want met 900 soorten (ofwel ruim 10% van de wereldvogel populatie) waarvan 133 endemisch is Zuid-Afrika voor de vogelaar een paradijs.